

ต่างวัยต่างทัศน: ต่อความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย

พิมลพรรณ อิศรภักดี*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นทัศนคติในด้านการยอมรับความหลากหลายทางเพศของกลุ่มบุคคลที่มีรุ่นวัยต่างกันว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร มีปัจจัยใดที่มีผลต่อทัศนคตินั้น โดยใช้ข้อมูลitudinal จากโครงการสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 และโครงการสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และใช้แนวคิดการแบ่งกลุ่มอายุตามรุ่นวัย (Generation) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับไม่ได้กับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ 4 ลักษณะ คือ ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง ผู้หญิงทำตัวเป็นชาย ชายรักชาย หญิงรักหญิง การยอมรับคนที่ทำตัวข้ามเพศมีมากกว่าคนรักร่วมเพศ และทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันในแต่ละรุ่นวัย โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยจะมีการยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า คือ กลุ่ม Gen Y มีการยอมรับมากที่สุด และกลุ่มที่มีอายุมากที่สุดมีการยอมรับน้อยที่สุด คือ กลุ่ม Silent Gen/Greatest Gen แสดงให้เห็นถึงการเติบโตมาในช่วงเวลาที่ต่างกัน การขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรม ประสบการณ์ การเรียนรู้จากสังคม ข้อมูลข่าวสาร ทำให้เกิดความแตกต่างของทัศนคติของแต่ละรุ่นวัย ตัวแปรสำคัญอื่นๆ ที่มีผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา ศาสนา ภาคและเขตที่อยู่อาศัย รวมทั้งทัศนคติที่ยอมรับได้กับความหลากหลายทางเพศในปี 2554 มีมากขึ้นกว่าการสำรวจในปี 2551

คำสำคัญ: การยอมรับ ความหลากหลายทางเพศ ช่วงวัย

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

Different Generations, Different Attitudes toward Sexual Diversity in Thai Society

*Pimonpan Isarabhakdi**

Abstract

This article aims to present attitudes toward sexual diversity in Thailand and how these attitudes differ across generations. Data from two national surveys conducted in 2008 and 2011 are analyzed. The four types of sexual diversity studied are men who behave like women, women who behave like men, men who have sex with men, and women who have sex with women. Survey samples were grouped according to generations which are Silent Gen, Baby Boomer, Gen Y, and Gen X. Overall, the majority of respondents do not accept sexual diversity. Acceptance of men and women who behave as the opposite sex is greater than acceptance of men and women who are homosexual. The members of Gen Y (youngest generation) are four times more likely to accept sexual diversity than the oldest generation (Silent Gen). It is typical that attitudes are shaped by culture and socialization, life experiences and information that differ in different periods of time. Other significant factors influencing attitudes toward sexual diversity are sex, marital status, education, religion, region and place of residence. Moreover, more accepting attitudes were found to be greater in 2011 than 2008.

Keywords: Acceptance, Sexual Diversity, Generations

* Assistant Professor, Institute for Population and Social Research, Mahidol University

บทนำ

ในยุคที่สังคมมีลักษณะพหุวัฒนธรรม สมาชิกของสังคมมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ รูปแบบการใช้ชีวิต และมีการยอมรับในความเปลี่ยนแปลงรวมทั้งความแตกต่างของกลุ่มต่างๆ เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติ พฤติกรรมบางอย่างที่เคยต้องปกปิดไว้เนื่องจากขัดต่อวัฒนธรรม ค่านิยม และความเชื่อเดิมๆ ก็ได้รับการเปิดเผย และยอมรับมากยิ่งขึ้น สิ่งหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดคือการมีตัวตนในสังคมของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่มีศัพท์เรียกกันทั่วไปตั้งแต่ กะเทย สาวประเภทสอง คนรักร่วมเพศ เพศที่สาม คนข้ามเพศ เกย์ ทอม ดี เป็นต้น

ภาพของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะสาวประเภทสอง ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถ และเป็นที่ยอมรับในสังคมผ่านทางพื้นที่สาธารณะและพื้นที่เฉพาะที่สังคมไทยขีดเส้นให้ เช่น วงการบันเทิง วงการความสวยความงาม รวมทั้งวงการสื่อสารมวลชน ภาพสะท้อนชีวิตของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศจำนวนมาก ได้ถูกนำเสนอเผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์ในรูปแบบของละคร ภาพยนตร์ รวมทั้งบุคคลเพศที่สามก็มีบทบาทแบบเปิดเผยตัวตนมากขึ้นในวงสังคม ทำหน้าที่พิธีกร ผู้วิพากษ์วิจารณ์ โฆษณา ทำให้ชีวิตของคนกลุ่มนี้มีให้เห็นทั้งในสังคมทั่วไป และผ่านทางสื่อต่างๆ มากขึ้น นอกจากนี้เมื่อกล่าวถึงรูปลักษณะของชาวเพศที่สาม หลายคนคงปฏิเสธไม่ได้ว่า รูปลักษณะของหลายคนมีความสวยความงาม กลายเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย คนไทยจำนวนไม่น้อยให้การชื่นชม แม้แต่ในสายตาชาวต่างชาติ บุคคลที่เป็นเพศที่สามก็มีรูปลักษณะที่สวยงามในระดับโลก ภาพเหล่านี้ทำให้สังคมไทยถูกมองว่าเปิดกว้างและให้การยอมรับและเข้าใจเพศที่สามหรือกลุ่มบุคคลรักร่วมเพศมากขึ้น เห็นได้จากการที่กลุ่มบุคคลรักร่วมเพศเดียวกันกล้าแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของตนเอง สังคมยอมรับในความสามารถของบุคคลเหล่านี้โดยไม่ได้กีดกันเนื่องจากเหตุผลเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางเพศ สังคมไทยให้การยอมรับและมีความใจกว้างในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศระดับหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน จนกระทั่งมีผู้เปรียบว่าประเทศไทยเป็นดัง “แดนสวรรค์ของเพศที่สาม” (นรุตม์, ม.ป.ป.)

ในขณะที่เดียวกันก็คงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ายังมีคนบางกลุ่มก็ยังรู้สึกและมองผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศนี้ในแง่ลบ หรือยังไม่ยอมรับโดยสมบูรณ์ สังคมไทยเองยังคงมีปัญหาการกีดกัน ความรังเกียจอย่างไร้เหตุผล รวมถึงความเชื่อผิดๆ และความไม่เข้าใจที่มีต่อการรักร่วมเพศด้วยกัน การข้ามเพศ และประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศอื่นๆ (Winter, 2011, หน้า 252–253 อ้างใน นรุตม์, ม.ป.ป.) การกีดกันผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ในสังคมเรื่องหนึ่งคือ การออกกระเบียบไม่ให้ผู้ที่แปลงเพศ เกย์และหญิงรักหญิงเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2539–2540 แต่ข้อห้ามดังกล่าวก็ถูกยกเลิกไปแล้ว รวมทั้งการตีตราผู้ที่มีลักษณะข้ามเพศเป็นการผิดเพศหรือผิดธรรมชาติ

แต่การแสดงออกในสังคมของบุคคลทั่วไปที่ไม่ยอมรับความหลากหลายทางเพศ มักไม่มีการแสดงออกอย่างชัดเจน แม้ไม่มีการว่ากล่าว แต่อาจแสดงด้วยภาษากาย สายตาที่สื่อถึงการไม่ยอมรับ มองว่าเป็นกลุ่มที่มีความแปลกแยก หรือมีการเรียกชื่อที่สื่อไปในทางลบ เช่น กะเทย ตูด เกย์ การปรากฏภาพของเกย์และกะเทยที่ออกมาตามสื่อต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ยังมีการแสดงภาพเชิงลบ เช่น เป็นตัวตลก แสดงกิริยาท่าทางในลักษณะคลั่งไคล้ในราคะ หรือการเสนอข่าวที่แสดงว่าบุคคลเพศที่สามมีอารมณ์รุนแรง โหดเหี้ยม หรือขายบริการ เป็นภัยสังคมที่ไปหลอกลวง มอมยาเพื่อปลดทรัพย์คู่ขา เป็นต้น

การศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศมักเน้นไปที่การทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสถานะเพศ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) ทำความเข้าใจบุคคลเหล่านี้ทั้งในด้านการอธิบายสาเหตุการยอมรับตนเอง สืบเนื่องมาจากมิติด้านวัฒนธรรม ศาสนา ระบบคิด ซึ่งแสดงให้เห็นความซับซ้อนของการเป็นอยู่ของผู้ที่มีเพศวิถีที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคม (Sinnot, 2008; Jackson, 1997; Matzner, 2001; นรุตม์, ม.ป.ป.)

สำหรับการศึกษาทัศนคติที่มีต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่ผ่านมาไม่มีการแสดงให้เห็นความแตกต่างของประชากรวัยต่างๆ แต่มีการศึกษากับกลุ่มประชากรทั่วไป เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง “สังคมไทยคิดอย่างไรกับเพศที่ 3” โดยนิด้าโพล ทำการสำรวจเกี่ยวกับการยอมรับเพศที่สามในสังคมไทย ใน พ.ศ. 2556 จำนวน 1,252 ตัวอย่าง แต่ได้จำกัดว่าเป็นความคิดเห็นที่มีต่อเพศที่สามที่เป็นเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงานในองค์กร และสมาชิกหรือคนในครอบครัวเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ยอมรับได้ แต่ยอมรับเพื่อน/เพื่อนร่วมงานได้มากกว่ายอมรับสมาชิกในครอบครัวที่เป็นเพศที่สาม (ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล”, 2557) สะท้อนให้เห็นการยอมรับของเพศที่สามในสังคมไทยในเรื่องที่ไกลตัวถือว่าเป็นเรื่องปกติมากกว่าเรื่องที่ใกล้ตัว

เนื่องจากสังคมไทยประกอบด้วยประชากรที่มีความหลากหลายในด้านลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ซึ่งความคิดเห็นและมุมมองการใช้ชีวิตมีทั้งเสมือนไปในทิศทางเดียวกันและความคิดเห็นที่แตกต่างขัดแย้ง เข้าใจไม่ตรงกัน ซึ่งความแตกต่างของทัศนคติและพฤติกรรมต่างๆ นอกจากจะเกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันแล้ว อาจเกิดจากความแตกต่างของประสบการณ์ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การบอกเล่าของบิดามารดา ผู้ให้การเลี้ยงดู หรือเกิดจากการเติบโตในสังคมที่มีสภาพแวดล้อม สถานการณ์บ้านเมือง สังคม เศรษฐกิจ ที่ต่างกันในช่วงเวลาต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ทัศนคติและค่านิยมต่อพฤติกรรมต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนั้นบุคคลที่เติบโตในแต่ละยุคสมัยที่ต่างกันย่อมมีรูปแบบพฤติกรรม การรับรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันจนทำให้เกิดทัศนคติและการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งในกลุ่มบุคคลที่มีอายุต่างกัน หรือรุ่นวัย (Generation) ต่างกัน จะทำให้ทราบทัศนคติของแต่ละกลุ่ม เห็นถึงความแตกต่างซึ่งอาจหมายถึงรวมถึงช่องว่างที่เกิดขึ้นของแต่ละรุ่นวัย ความเข้าใจเหล่านี้จะช่วยให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงให้เห็นทัศนคติของกลุ่มบุคคลที่รุ่นวัยต่างกันว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ต่อความหลากหลายทางเพศ 4 ลักษณะ คือ 1) ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง 2) ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย 3) ชายรักชาย และ 4) หญิงรักหญิง รวมทั้งหาเหตุผลของทัศนคติเหล่านี้

แนวคิดในการศึกษา

เพศวิถี (Sexuality) คือ การมีค่านิยม บรรทัดฐานและระบบวิถีคิด วิถีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความปรารถนาและการแสดงออกทางเพศ ความคิดเกี่ยวกับคู่รักเกี่ยวกับคู่ชีวิตในอุดมคติ ไม่ใช่พฤติกรรมตามธรรมชาติแต่เป็นการสร้างความหมายทางสังคม มีความสัมพันธ์กับมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่กำหนดและสร้างความหมายให้แก่เรื่องเพศในทุกแง่มุม (จิตติมา ญัฐยา และธัญญา, 2550) ดังนั้นบทความวิจัยนี้จึงใช้แนวทาง

การวิเคราะห์ว่า มิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ย่อมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของบุคคลในสังคมกับเพศวิถีด้วยเช่นกัน เพราะโดยทั่วไปแล้ว สังคมจะมีกระบวนการสร้างบรรทัดฐานชุดหนึ่งที่ยอมรับหรือให้ความชอบธรรมกับเพศวิถีที่กำหนดขึ้นเท่านั้น (วิลาสินี, 2547)

วิธีการศึกษา

บทความนี้ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 และโครงการสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตัวอย่างของการสำรวจคือ บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป จำนวนตัวอย่าง พ.ศ. 2551 คือ 28,524 คน และตัวอย่าง พ.ศ. 2554 คือ 24,857 คน และผู้เขียนได้ทบทวนงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมในประเด็นปัจจัยต่างๆ ที่พบว่าสำคัญจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่ออธิบายเหตุผลเชิงลึกของทัศนคติที่มีต่อความหลากหลายทางเพศ

ความหลากหลายทางเพศ (Sexual diversity) หมายถึง ผู้มีเพศวิถีทางเลือกทุกแบบ ไม่ว่าจะเป็น ชายรักชาย หญิงรักหญิง เกย์ ทอม ดี กะเทย สาวประเภทสอง คนข้ามเพศ ตืด ฯลฯ รวมถึงผู้ที่รักต่างเพศด้วย สำหรับคำถามเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศจากการสำรวจทั้ง 2 โครงการที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ มีคำถามอยู่ 4 ลักษณะคือ 1) ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง 2) ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย 3) ชายรักร่วมเพศ และ 4) หญิงรักร่วมเพศ

สำหรับการแบ่งช่วงวัยของตัวอย่างใช้แนวคิด การแบ่งลักษณะบุคคลตามรุ่นวัย (Generation) ซึ่งเป็นแนวคิดที่แบ่งลักษณะหรือพฤติกรรมของบุคคลโดยใช้เงื่อนไขเรื่องเวลามาใช้อธิบายปรากฏการณ์ ภูมิหลังหรือบริบทแวดล้อม ลักษณะหรือบุคลิกเฉพาะของแต่ละรุ่นวัย (ไซเชี่ยลอินทิเกรต, 2556) การแบ่งรุ่นวัยเหล่านี้ได้มีการนำไปใช้เป็นเครื่องมือการบริหารบุคคลให้เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะ เช่น เครื่องมือจูงใจในการทำงาน การบริหารค่าจ้างค่าตอบแทน เป็นต้น รวมทั้งมีการนำไปเป็นเครื่องมือในการค้นหาพฤติกรรมการบริโภค เพื่อให้บริษัทผลิตสินค้าได้ตรงความต้องการและสามารถจูงใจให้บริโภคสินค้า จากข้อมูลการสำรวจที่ใช้ในการศึกษานี้ พบว่าสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 4 รุ่นวัย คือ Silent/Greatest Generation (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2468 – 2488) Generation Baby Boomer (เกิดในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2489 – 2507) Generation X (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508 – 2522) และ Generation Y (เกิดระหว่าง พ.ศ. 2523 – 2540)

ผลการศึกษา

ลักษณะของตัวอย่าง

การสำรวจทั้ง 2 โครงการเมื่อ พ.ศ. 2551 และ 2554 เป็นโครงการสำรวจระดับประเทศ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจทั้ง 2 ปี ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 1) กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเกือบเท่าตัว รุ่นวัยที่มีมากที่สุดคือ Baby Boomer รองลงมาคือ Gen X Gen Y และ กลุ่ม Silent/Greatest Gen กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66 แต่งงานและกำลังอยู่กับคู่สมรส มีคนโสดร้อยละ 17 และ 15 ในปี 2551

และ 2554 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งมีการศึกษาระดับประถมศึกษา และกว่าร้อยละ 40 มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือกว่าร้อยละ 90 ศาสนาอิสลามร้อยละ 5 ระดับความเคร่งศาสนาในระดับมาก มีประมาณร้อยละ 25 และผู้ที่มีความเคร่งในศาสนาในระดับปานกลางประมาณร้อยละ 70

การกระจายตัวของตัวอย่างมีอยู่ทุกภูมิภาค มากที่สุดคืออยู่ในภาคกลาง รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานครมีน้อยที่สุด และเมื่อแบ่งตามเขตที่อยู่อาศัย มีผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลหรือเขตเมืองร้อยละ 60 นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 40

ตาราง 1 คุณลักษณะของตัวอย่าง จำแนกตามปีที่สำรวจ

คุณลักษณะ	พ.ศ. 2551		พ.ศ. 2554	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
<i>เพศ</i>				
ชาย	39.3	11,113	37.4	9,297
หญิง	60.7	17,182	62.6	15,560
<i>รุ่นวัย</i>				
Gen Y	15.2	4,294	15.6	3,875
Gen X	29.6	8,381	30.2	7,507
Baby Boomer	37.7	10,678	39.2	9,733
Silent/Greatest Gen	17.5	4,942	15.1	3,742
<i>สถานภาพสมรส</i>				
โสด	17.1	4,838	14.9	3,712
สมรส	66.1	18,716	66.7	16,575
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	16.8	4,741	18.4	4,570
<i>ระดับการศึกษา</i>				
ไม่ได้เรียน	5.2	1,481	5.0	1,247
ประถมศึกษา	55.4	15,688	55.4	13,780
สูงกว่าประถมศึกษา	39.0	11,035	39.2	9,755
ไม่ทราบ	0.3	91	0.3	75
<i>ศาสนา</i>				
พุทธ	93.6	26,487	94.5	23,488
อิสลาม	5.3	1,501	4.6	1,148
คริสต์	1.1	301	0.8	209
ไม่มี/ไม่ทราบ	0.0	6	0.0	12

ตาราง 1 (ต่อ) คุณลักษณะของตัวอย่าง จำแนกตามปีที่สำรวจ

คุณลักษณะ	พ.ศ. 2551		พ.ศ. 2554	
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ระดับความเคร่งทางศาสนา				
น้อย	7.0	1,972	5.1	1,256
ปานกลาง	69.6	19,700	69.7	17,332
มาก	23.4	6,623	25.2	6,269
ภาคที่อยู่อาศัย				
กรุงเทพมหานคร	7.4	2,084	6.1	1,504
ภาคกลาง (ไม่รวมกทม.)	31.7	8,982	31.6	7,859
ภาคเหนือ	21.9	6,207	23.3	5,782
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	23.3	6,603	23.1	5,747
ภาคใต้	15.6	4,419	16.0	3,965
เขตที่อยู่อาศัย				
ในเขตเทศบาล	60.8	17,191	60.0	14,902
นอกเขตเทศบาล	39.2	11,104	40.0	9,955
รวม	100.0	28,295	100.0	24,857

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศ

ข้อคำถามจากการสำรวจที่หมายถึงบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่ศึกษานี้มี 4 ลักษณะ คือ 1) ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง 2) ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย 3) ชายรักร่วมเพศ และ 4) หญิงรักร่วมเพศ เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าคุณลักษณะทั้ง 4 ประเภทนั้นมีความแตกต่างกัน ทศนคติของบุคคลทั่วไปต่อลักษณะของบุคคลดังกล่าวอาจไม่เหมือนกันในการแสดงผลสถิติเชิงพรรณนาจึงแบ่งความหลากหลายทางเพศเป็น 2 กลุ่ม คือ *กลุ่มที่ 1 คนข้ามเพศ* หมายถึงผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง และผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย เพราะเป็นบุคคลที่มีรูปลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงออกมาไม่ตรงกับเพศเดิม *กลุ่มที่ 2 คือ คนรักเพศเดียวกัน* ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่มีเพศวิถีแบบรักเพศเดียวกัน คือ ชายรักร่วมเพศ และ หญิงรักร่วมเพศ

คำตอบจากการสำรวจเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อความหลากหลายทางเพศนี้มี 3 คำตอบคือ ยอมรับได้ เฉยๆ/ไม่มีความเห็น และ ยอมรับไม่ได้ ซึ่งในภาพรวมร้อยละของผู้ให้ความเห็นว่า เฉยๆ/ไม่มีความเห็น มีประมาณร้อยละ 20 เท่าๆ กันในทุกประเด็น การนำเสนอด้วยสถิติพรรณนาแบบตารางไขว้ ตาราง 2 และตาราง 3 ในบทความนี้จะนำเสนอเฉพาะร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "ยอมรับได้" จำแนกตามรุ่นวัยเท่านั้น สำหรับตารางที่แสดงผลสมบูรณ์แสดงไว้ในตารางผนวก ก-ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคนข้ามเพศ

ผลการสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับคนข้ามเพศ คือ ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง และผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย ตาราง 2 พบว่าการยอมรับผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง และผู้หญิงทำตัวเป็นชาย ไม่แตกต่างกัน แต่การยอมรับเพิ่มมากขึ้นในการสำรวจครั้งที่ 2 คือในปี 2551 กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 20 ที่ตอบว่า “ยอมรับได้” และสัดส่วนของผู้ที่ยอมรับได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 25 ในปี 2554 แต่การยอมรับคนข้ามเพศมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงวัย โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยจะมีการยอมรับมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า คือ กลุ่ม Gen Y ที่ขณะสำรวจปี 2551 มีอายุ 15–28 ปี และปี 2554 มีอายุไม่เกิน 31 ปี มีการยอมรับมากที่สุด (1 ใน 3) รองลงมาคือ Gen X ซึ่งเป็นกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 29–43 และ 32–46 ปี ในปี 2551 และ 2554 ตามลำดับ ส่วน Baby Boomer ซึ่งเป็นกลุ่มอายุที่จัดเป็นพวก “อนุรักษ์นิยม” อายุ 44–62 ในปี 2551 และ 47–65 ในปี 2554 มีการยอมรับบุคคลที่ทำตัวข้ามเพศร้อยละ 16 และเพิ่มเป็นร้อยละ 22 ในการสำรวจปี 2554 และกลุ่มอายุมากที่สุดมีการยอมรับน้อยที่สุด คือ กลุ่ม Silent Gen/Greatest Gen มีการยอมรับผู้ที่ทำตัวข้ามเพศเพียงร้อยละ 10 ในปี 2551 และในการสำรวจในปี 2554 ร้อยละของการยอมรับเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 12 ในขณะที่กลุ่มผู้มีอายุน้อยมีการยอมรับเพิ่มมากกว่าคือจากร้อยละ 33 เป็นร้อยละ 40

ตาราง 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้กับคนข้ามเพศ พ.ศ. 2551 และ 2554

รุ่นวัย (พ.ศ. เกิด)	ผู้ชายทำตัวเป็นผู้หญิง		ผู้หญิงทำตัวเป็นผู้ชาย	
	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2554
Gen Y (พ.ศ. 2523 – 2540)	32.8	40.2	32.7	40.1
Gen X (พ.ศ. 2508 – 2522)	24.5	30.0	24.1	29.6
Baby Boomer (พ.ศ. 2489 – 2507)	16.3	21.8	16.2	21.5
Silent Gen (พ.ศ. 2468 – 2488)	10.1	12.4	9.9	12.0
รวม	20.1	25.7	20.0	25.4

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคนรักเพศเดียวกัน

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มรักคนเพศเดียวกัน ผลการสำรวจใน 2 ปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการยอมรับน้อยกว่ายอมรับคนข้ามเพศ ส่วนใหญ่ยังคงรับไม่ได้กับพฤติกรรมชายรักเพศเดียวกัน และหญิงรักเพศเดียวกัน ในภาพรวมมีการยอมรับได้เพียงร้อยละ 9 แม้ว่าจะระยะเวลาที่ห่างกัน 3 ปี ของสำรวจ 2 ครั้ง (พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2554) ร้อยละของผู้ที่ยอมรับได้จะเพิ่มขึ้นเป็นเพียงร้อยละ 13 การยอมรับคนรักเพศเดียวกันมีรูปแบบเช่นเดียวกับความคิดเห็นต่อคนข้ามเพศ กล่าวคือมีความแตกต่างกันในแต่ละรุ่นวัย โดยกลุ่มที่มีอายุน้อยจะมีการยอมรับมากกว่ากลุ่มที่อายุมาก กลุ่ม Gen Y มีการยอมรับมากที่สุด แต่ก็มีเพียงร้อยละ 15 ในปี 2551 และเพิ่มเป็นร้อยละ 23 ในปี 2554 กลุ่มอายุมากที่สุดมีการยอมรับน้อยที่สุด คือ กลุ่ม Silent Gen/Greatest Gen มีการยอมรับผู้ที่รักเพศเดียวกันเพียงร้อยละ 4 และในการสำรวจในอีก 3 ปี ต่อมาก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการยอมรับบุคคลรักเพศเดียวกันที่เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

ตาราง 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้กับคนรักเพศเดียวกัน พ.ศ. 2551 และ 2554

รุ่นวัย (พ.ศ. เกิด)	ชายรักร่วมเพศ		หญิงรักร่วมเพศ	
	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2554
Gen Y (พ.ศ. 2523 – 2540)	15.1	23.1	15.8	23.3
Gen X (พ.ศ. 2508 – 2522)	10.6	15.5	11.1	15.9
Baby Boomer (พ.ศ. 2489 – 2507)	6.7	10.4	7.0	10.5
Silent Gen (พ.ศ. 2468 – 2488)	4.0	4.4	4.1	4.5
รวม	8.7	13.0	9.0	13.2

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางเพศ

ผลจากการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีความหลากหลายทางเพศโดยสถิติพรรณนา พบว่า ทัศนคติเหล่านี้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับปัจจัยด้านประชากรและสังคม คือ เพศ รุ่นวัย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ศาสนา ระดับความเคร่งศาสนา ภาคและเขตที่พักอาศัย รวมทั้งปีทำการสำรวจ (ผลการศึกษา แสดงไว้ในภาคผนวก) สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยด้วยมัลติโนเมียลโลจิสติก (Multinomial logistic regression) ซึ่งแสดงอยู่ในตาราง 4 นั้น ไม่ได้้นำการเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่ตอบเฉยๆ/ไม่มีความเห็นกับผู้ที่ไม่เห็นด้วยมาแสดง เนื่องจากไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นผู้ที่รู้สึกกลางๆ หรือไม่แสดงความเห็น ผลการศึกษายืนยันว่าปัจจัยทั้งหมดมีผล ต่อความแตกต่างของทัศนคติของตัวอย่างที่ศึกษาและสามารถแสดงอิทธิพลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ถดถอยด้วยมัลติโนเมียลโลจิสติก พบว่า รุ่นวัยต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับความ หลากหลายทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ กลุ่มอายุน้อย ได้แก่วัยรุ่น หนุ่มสาว (Gen Y) และวัยทำงาน (Gen X) มีโอกาสยอมรับความหลากหลายทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับสูงกว่ากลุ่มอายุมากที่สุด คือ Silent Gen ถึง 4 และ 3 เท่า ตามลำดับ และ กลุ่มที่กำลังจะเป็นผู้สูงอายุ (Baby Boomer) มีโอกาสยอมรับความหลากหลาย ทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับสูงกว่ากลุ่ม Silent Gen เกือบ 1 เท่า

สำหรับลักษณะทางประชากรและสังคมอื่นๆ ที่มีผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางเพศ ได้แก่ เพศ คือ เพศชายมีโอกาสยอมรับคนข้ามเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับต่ำกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็น เพราะผู้ชายที่ทำได้เป็นหญิงถูกมองว่าไม่ใช่ชายแท้ ผู้หญิงที่ทำตัวเป็นชายก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นชายจริง ผู้ชาย จึงไม่ยอมรับความเป็นชายนั้น แต่ผู้หญิงอาจเข้ากันได้ดีกับผู้ที่ทำตัวข้ามเพศเพราะไม่ได้มองว่าเป็นผู้ชายทำตัว เป็นหญิงก็ไม่ใช่เพศชายจริงๆ และผู้หญิงที่ทำตัวเป็นชายก็ยังคงเป็นผู้หญิง ในการทบทวนงานศึกษาในอดีตพบว่า ผู้หญิงมีอคติต่อคนรักเพศเดียวกันน้อยกว่าผู้ชาย (Horn, 2006) แต่การศึกษาครั้งนี้การยอมรับคนรักเพศเดียวกัน นั้นไม่มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง

ผู้ที่ยังโสด มีการศึกษาสูงกว่า มีโอกาสที่จะยอมรับความหลากหลายทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับ สูงกว่า ผู้ที่แต่งงานแล้ว มีการศึกษาน้อยกว่า ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธและคริสต์มีโอกาที่จะยอมรับความหลากหลาย ทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับสูงกว่าผู้นับถือศาสนาอิสลาม

สำหรับภาคที่อยู่อาศัยซึ่งอาจบ่งบอกถึงวัฒนธรรมประเพณี พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในแต่ละภาคมีโอกาสที่จะยอมรับความหลากหลายทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับสูงกว่าผู้ที่อาศัยในภาคใต้ นอกจากนี้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีโอกาสที่จะยอมรับความหลากหลายทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท

ตาราง 4 ค่าโอกาสที่จะยอมรับความหลากหลายทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับ (Relative odds) จากการวิเคราะห์ถดถอยด้วยมัลติโนเมียลโลจิสติก (Multinomial logistic regression) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางเพศ 4 ลักษณะ (แสดงผลเฉพาะกลุ่ม”ยอมรับได้”เปรียบเทียบกับกลุ่ม”ยอมรับไม่ได้”)

คุณลักษณะ	ชาย ทำตัวเป็นหญิง	หญิง ทำตัวเป็นชาย	ชาย รักร่วมเพศ	หญิง รักร่วมเพศ
<i>เพศ (กลุ่มอ้างอิง:หญิง)</i>				
ชาย	0.771***	0.842***	0.976	1.001
<i>อายุ (กลุ่มอ้างอิง: Silent Gen)</i>				
Gen Y	4.719***	4.878***	4.275***	4.414***
Gen X	2.992***	3.029***	3.032***	3.126***
Baby Boomer	1.808***	1.846***	1.977***	1.986***
<i>สถานภาพสมรส (กลุ่มอ้างอิง: หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่)</i>				
โสด	1.218***	1.216***	1.228***	1.184**
สมรส	0.969	0.971	0.919	0.896*
<i>การศึกษา (กลุ่มอ้างอิง: ไม่ได้เรียน)</i>				
ประถมศึกษา	1.194**	1.187**	1.268**	1.273**
สูงกว่าประถมศึกษา	1.624***	1.623***	1.795***	1.815***
ไม่ทราบ	0.698	0.674	0.448	0.356*
<i>ศาสนา (กลุ่มอ้างอิง: อิสลาม)</i>				
พุทธ	3.138***	3.271***	3.725***	3.826***
คริสต์	2.701***	2.743***	4.122	4.119***
ไม่มี/ไม่ทราบ	12.772***	13.427***	8.648***	8.622***
<i>ระดับความเคร่งศาสนา (กลุ่มอ้างอิง: เคร่งมาก)</i>				
น้อย	1.522***	1.490***	1.581***	1.520***
ปานกลาง	1.257***	1.249***	1.175***	1.176***
<i>ภาคที่อยู่อาศัย (กลุ่มอ้างอิง: ภาคใต้)</i>				
กรุงเทพมหานคร	1.645***	1.691***	2.012***	2.084***
ภาคกลาง (ไม่รวมกทม.)	1.763***	1.813***	1.852***	1.972***
ภาคเหนือ	1.656***	1.689***	1.571***	1.652***
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1.360***	1.280***	1.393***	1.401***

ตาราง 4 (ต่อ) ค่าโอกาสที่จะยอมรับความหลากหลายทางเพศเมื่อเทียบกับไม่ยอมรับ (Relative odds) จากการวิเคราะห์ถดถอยด้วยมัลติโนเมียลโลจิสติก (Multinomial logistic regression) ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับความหลากหลายทางเพศ 4 ลักษณะ (แสดงผลเฉพาะกลุ่ม”ยอมรับได้”เปรียบเทียบกับกลุ่ม”ยอมรับไม่ได้”)

คุณลักษณะ	ชาย ทำตัวเป็นหญิง	หญิง ทำตัวเป็นชาย	ชาย รักร่วมเพศ	หญิง รักร่วมเพศ
<i>เขตที่อยู่อาศัย (กลุ่มอ้างอิง: นอกเขตเทศบาล)</i>				
ในเขตเทศบาล	1.205***	1.209***	1.288***	1.268***
<i>ปีที่ทำการสำรวจ (กลุ่มอ้างอิง: พ.ศ. 2551)</i>				
พ.ศ. 2554	1.417***	1.401***	1.684***	1.631***
LR chi – square	4920.025	5036.835	3641.939	3855.758
Pseudo R – square	0.102	0.105	0.084	0.089

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

อภิปรายผล

แม้ว่าภาพของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศจะเห็นได้ทั่วไปทั้งในที่สาธารณะ สถานศึกษา ที่ทำงาน รวมทั้งปรากฏตัวในละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือดวงวงสังคมของบุคคลชั้นนำ จนทำให้มีความเข้าใจว่าทัศนคติทั่วไปของสังคมไทยที่มีต่อความหลากหลายทางเพศ คือ การยอมรับ แต่จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจระดับประเทศ 2 โครงการครั้งนี้ พบว่า ตัวอย่างจากการสำรวจในทุกกลุ่มวัยมีเพียงส่วนน้อยที่ “ยอมรับได้” แต่ส่วนใหญ่ “ยอมรับไม่ได้” รวมทั้งมีประมาณ 1 ใน 5 ที่ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ/ไม่มีความคิดเห็นกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ จึงอาจกล่าวได้ว่าสังคมไทยมีทัศนคติต่อความหลากหลายทางเพศแบบที่นักวิชาการต่างประเทศวิเคราะห์ว่ามีลักษณะ “ทนได้ แต่ยอมรับไม่ได้” (Jackson & Cook, 1999)

ความแตกต่างของทัศนคติของบุคคลในรุ่นวัยที่ต่างกัน อาจอธิบายได้ด้วยบริบททางสังคม และประสบการณ์ที่บุคคลแต่ละรุ่นวัยประสบมาแตกต่างกัน บุคคลกลุ่ม Gen Y ที่ขณะสำรวจปี 2551 มีอายุ 15 – 28 ปี และปี 2554 มีอายุไม่เกิน 31 ปี มีการยอมรับมากที่สุด บุคคลกลุ่มนี้เกิดในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง การนิยมชมชอบวัฒนธรรมต่างชาติเป็นเรื่องธรรมดา รองลงมาคือ Gen X ซึ่งเป็นกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 29 – 43 และ 32 – 46 ปี ในปี 2551 และ 2554 ตามลำดับ Gen – X มีแนวโน้มที่จะต่อต้านสังคม ไม่ได้เชื่อเรื่องศาสนาและไม่ได้ยึดขนบธรรมเนียมประเพณีมากนัก มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวกับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป ส่วน Baby Boomer อายุ 44 – 62 ในปี 2551 และ 47 – 65 ในปี 2554 จัดเป็นพวก “อนุรักษ์นิยม” เคร่งครัดในขนบธรรมเนียมประเพณี และกลุ่มที่อายุมากที่สุดมีการยอมรับน้อยที่สุด คือ กลุ่ม Silent Gen/Greatest Gen ซึ่งคนรุ่นนี้มีความเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนมาก

หากพิจารณาตามการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านเพศวิถีในสังคมไทย ผู้ที่มีอายุมากเติบโตมาในเวลาที่สังคมไทยในอดีตไม่ยอมรับบุคคลรักร่วมเพศเดียวกัน ซึ่งอาจเนื่องจากระบบความคิดเรื่องเพศในสังคมไทยยอมรับเพศทางสรีระ (Sex) สถานะเพศ (Gender) เพียงสองเพศคือ ชายและหญิง และเพศวิถี (Sexuality) รูปแบบเดียว คือ รักร่วมเพศ

สำหรับผู้ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเหล่านี้ถือเป็นความผิดปกติ (Chonwilai & Boonmongkon, 2012) การแบ่งบทบาททางเพศ เช่น เพศชายเป็นเพศที่เป็นผู้นำของครอบครัว เพศหญิงจะต้องเรียบร้อย เป็นแม่บ้านแม่เรือน ทักษะคิดว่า การมีรสนิยมทางเพศต่อเพศเดียวกันเป็นสิ่งชั่วร้าย หรือการแต่งงานเพื่อมีลูกหลานไว้สืบสกุล ถ้าบุคคลใดที่แม้ว่ามีรสนิยมแตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคมแต่แสดงลักษณะเพศตามเพศกำเนิดโดยไม่แสดงรสนิยมทางเพศที่ไม่เป็นไปตามความเชื่อในกระแสหลัก สังคมจะสามารถยอมรับได้ ทำให้บุคคลที่มีเพศวิถีแตกต่างไปจากกระแสหลักต้องปิดบังรสนิยมทางเพศของตนเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

หากมองในอีกมุมหนึ่งที่ผลการสำรวจในภาพรวมแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับ อาจเนื่องจากความเข้าใจผิดเรื่องภาพลักษณ์ที่สื่อสารออกมาในทางลบ การไม่ยอมรับชายรักเพศเดียวกัน อาจสะท้อนภาพของการที่ชายรักเพศเดียวกันที่ในอดีตถูกตีตราว่าเป็นผู้แพร่เชื้อโรคเอดส์ (Jackson, 1997) ภาพของชายรักชาย เช่น กะเทยและเกย์จะผูกติดกับการให้บริการทางเพศ รวมทั้งการล่วงละเมิดทางเพศ เช่น ชายสูงวัยซื้อบริการเด็กชาย การล่วงละเมิดเด็กชายไปล่วงละเมิดทางเพศ หรือแม้แต่ในแวดวงของการทำงานที่ผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าล่วงละเมิดทางเพศลูกน้องชาย จนเกิดศัพท์ที่เรียกว่า “ตุ๋ย”

สำหรับกลุ่มที่มีทัศนคติแบบเฉยๆ ไม่แสดงความคิดเห็น อาจเป็นลักษณะของการวางเฉย ไม่แสดงความคิดเห็น ไม่แสดงการต่อต้าน เป็นทัศนคติของสังคมไทยที่มีต่อบุคคลเพศที่สาม อาจมีพื้นฐานวัฒนธรรมแบบศาสนาพุทธ นิกายเถรวาทที่มีความเชื่อเรื่อง “กรรม” ทำให้คนไทยโดยทั่วไปเกรงกลัวต่อการทำร้ายร่างกายผู้อื่นไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะเป็นใครหรือเพศไหนก็ตาม สังคมไทยจึงไม่มีมาตรการที่สนับสนุนการทำร้ายหรือลงโทษ “เพศที่สาม” ทำให้ความรุนแรงที่กระทำต่อชนกลุ่มน้อยทางเพศในสังคมไทยมีลักษณะวางเฉย แต่ในมุมมองของศาสนาอิสลามนั้นปฏิเสธการมีเพศที่สามอย่างสิ้นเชิง โดยกล่าวว่าพระเจ้าสร้างเพียงแค่เพศชายและเพศหญิง เพื่อให้ทั้งสองเพศนี้แพร่กระจายเผ่าพันธุ์ไปตามส่วนต่างๆ ของโลก มีหลากหลายเชื้อชาติ หลากหลายผิวพรรณ หลากหลายภาษา เพื่อให้เรียนรู้กันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังจะเห็นได้ว่าอัลลอฮ์ทรงสร้างเพศหญิงและเพศชายมีเพียงสองเพศเท่านั้น ไม่มีเพศที่สาม “มหาบรียุทธียิ่งแต่พระเจ้าทรงสร้างทุกสิ่งทั้งหมดเป็นคู่ๆ จากสิ่งที่แผ่นดินได้ (ให้มัน) งอกเงยขึ้นมาและจากตัวของพวกเขาเองและจากสิ่งที่พวกเขาไม่รู้” (อุมรอซิด, 2554)

อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการได้วิเคราะห์ว่าเนื้อหาบางส่วนในพระวินัยปิฎกกล่าวถึงลักษณะแง่ลบของชนกลุ่มน้อยทางเพศไว้ เช่น ธรรมเนียมการไม่อนุญาตให้ “กะเทย” บวช มาจากความเชื่อที่ว่าบั้นเพาะเก¹ขาดความสามารถในการเข้าถึงนิพพาน เพราะขาดความสามารถในการควบคุมความต้องการทางเพศของตนเอง การอนุญาตให้คนกลุ่มนี้บวชและอยู่ร่วมกับสงฆ์รูปอื่นๆ จะก่อให้เกิดปัญหาเพราะอาจกระทบต่อการละเว้นจากกิจกรรมทางเพศของสงฆ์รูปอื่นๆ ได้ เนื้อหาในส่วนนี้อาจเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สังคมไทยนั้นมอง “กะเทยและตุ๋ย” ในภาพลักษณ์ที่ไม่ค่อยดีนัก เพราะถูกมองว่าเป็นกลุ่มคนที่ขาดความสามารถในการเข้าถึงธรรมเพื่อชำระจิตใจ (Jackson, 1995, อ้างใน นิรุตม์, ม.ป.ป.)

นอกจากนี้แล้วบริบทที่อยู่อาศัย เช่น ภูมิภาค ความเป็นเมืองและความเป็นชนบท ยังมีผลต่อทัศนคติในการยอมรับพฤติกรรมทางเพศ เพราะความเป็นเมืองมีโอกาที่จะรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศและแสดงออกในเรื่องเพศได้มากกว่าในพื้นที่ชนบท ที่ยังยึดมั่นกับค่านิยมและวัฒนธรรมไทยที่ยังมองว่าไม่ควรแสดงออกเรื่องเพศในที่

¹ บั้นเพาะเก มาจากคำว่า “ปณทก” หมายถึง ผู้ที่มีเครื่องหมายของบุรุษหรือสตรีเพศขาดตกบกพร่องไป

สาธารณะ ในการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเพศวิถีในประเทศไทย พบว่า แม้สังคมไทยจะไม่แสดงออกกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่ผิดไปจากเพศกำเนิด แต่สังคมไทยก็มีพื้นที่จำกัดสำหรับบุคคลเหล่านี้ นิรุติ์ (ม.ป.ป.) อ้างถึง Jackson (1995) ว่าทัศนคติเกี่ยวกับเพศที่สามมีความแตกต่างกันระหว่างชนชั้น และความมกดันของแนวคิดแบบอนุรักษนิยมของชุมชนในชนบทจะทำให้ผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคมอยู่ในสังคมชนบทนั้นไม่ได้

ทัศนคติที่ “ยอมรับได้” กับความหลากหลายทางเพศ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันสำหรับคนทั่วไปมองว่าพฤติกรรมรักเพศเดียวกันไม่ได้เป็นปัญหาสังคมแต่อย่างใด เพราะพฤติกรรมรักเพศเดียวกันไม่ได้ทำให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม หากจะรับไม่ได้ก็เป็นเพียงเรื่องส่วนตัว ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อสังคมในมุมกว้างมากนัก มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่าเป็นปัญหาของสังคม เช่น ล่อลวงผู้อื่น หรือปัญหาทางด้านเพศสัมพันธ์ แต่หากพิจารณาให้ดีจะรู้ว่าคนเหล่านี้เข้าใจผิดไปว่าปัญหาสังคมที่กล่าวมา เป็นปัญหาที่เกิดจากบุคคลนั้นๆ มากกว่าเป็นปัญหาของชาวรักเพศเดียวกันทั้งหมด

เมื่อเวลาผ่านไปการยอมรับความหลากหลายทางเพศมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกมากขึ้นแม้ในระหว่างการสำรวจ 2 ครั้งซึ่งห่างกันเพียง 3 ปี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทัศนคติใน ปี 2551 และ 2554 ยังพบว่าทัศนคติที่ยอมรับได้กับความหลากหลายทางเพศมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างในปี 2554 มีการยอมรับมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในปี 2551 สังคมไทยเองมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางบวกกับบุคคลเหล่านี้ ยอมรับความหลากหลายของเพศวิถีทางเลือกมากขึ้น เห็นได้จากการยอมรับเข้าทำงานภาครัฐราชการ หรือการต่อสู้ผลักดันเรื่องสิทธิของตนเองในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญคือ การที่สถาบันราชภัฏออกระเบียบห้ามนักศึกษาทั้งที่แปลงเพศ เกย์ และหญิงรักหญิงไม่ให้เรียนในสถาบัน 36 แห่งทั่วประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2539-2540 แต่ข้อห้ามดังกล่าวก็ถูกยกเลิกไปในที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากการรณรงค์ของภาคประชาสังคมที่ทำงานเรื่องสิทธิของเพศที่สามและสื่อหนังสือพิมพ์ที่ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ (กฤตยา, 2554)

กฤตยา อาชวนิจกุล (2554) วิเคราะห์ว่าบริบทที่ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเรื่องเพศวิถีในสังคมไทย น่าจะมาจากการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ (1) เสรีภาพทางการเมืองนำมาสู่เสรีภาพเพศวิถี คนหนุ่มสาวในมหาวิทยาลัยและในระดับโรงเรียนต่างออกมาทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อผู้อื่น การเรียนรู้เรื่องเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ กระจายไป อย่างรวดเร็ว (2) การระบาดของเอชไอวี/เอดส์และการเติบโตของภาคประชาสังคม (ประมาณหลัง พ.ศ. 2530) มีการขับเคลื่อนเรื่องเพศวิถี เริ่มจากงานเอดส์และเกิดการปรากฏตัวของเกย์และกะเทยที่ทำงานด้านเอดส์ รวมถึงการเกิดขององค์กรที่ทำงานด้านสิทธิของคนรักเพศเดียวกัน (3) การเติบโตของการสื่อสารสนเทศตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา เป็นการเปิดพื้นที่ใหม่ในการเรียนรู้เรื่องเพศ บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ เลือกที่จะเข้าถึงเรื่องเพศแบบใดก็ได้ ซึ่งกฤตยา อาชวนิจกุล (2554) สันนิษฐานว่าคนที่เติบโตมากับสังคมไซเบอร์นี้ น่าจะมีวิถีทางเพศแตกต่างไปจากคนรุ่นก่อนหน้าอย่างชัดเจน

จากบริบทที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติดังกล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่าความก้าวหน้าของการสื่อสารโทรคมนาคมมีความสำคัญอย่างมาก วัยรุ่นไทยซึ่งแต่เดิมมักเรียนรู้เรื่องเพศจากเพื่อน การอ่านหนังสือ และดูวิดีโอที่ตนจะสามารถเข้าหาแหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดายทั้งความรู้ ภาพ และสามารถใช้สนทนากับเพื่อนรวมทั้งแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่ามีอิทธิพลต่อทัศนคติของคนในสังคม คือสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ ภาพยนตร์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ที่ได้เปิดพื้นที่ให้ผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผู้ที่มีพฤติกรรม

รักเพศเดียวกันได้มีตัวตน มีดารานักแสดงชั้นนำหน้าแสดงบทบาทสื่อสารในรูปแบบของบุคคลเพศที่สามในละครโทรทัศน์ที่มีลักษณะกระตุ้นกระตุ้น คำพูด ความสามารถที่ทำให้ผู้คนจดจำ หรือถ่ายทอดความรู้สึกของบุคคลที่รักเพศเดียวกัน เพื่อให้สังคมรับรู้และยอมรับในตัวตนและให้โอกาสเขาเหล่านั้น เช่น ภาพยนตร์เรื่อง *สตรีเหล็ก หอแก้วแตก รักแห่งสยาม It gets better ไม่ได้ขอให้มารัก* และเรื่องเกี่ยวกับหญิงรักหญิง *Yes or No อยากรักก็รักเลย* แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์ไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางให้บุคคลที่มีเพศที่สังคมยอมรับตามกระแสหลักได้ทราบความเป็นตัวตนของเพศที่สามได้อย่างชัดเจน (อรพงค์ และสุรภิกข, 2555)

นอกจากนี้ เป็นที่สังเกตว่าปัจจุบันนี้มีพื้นที่ที่ผู้มีความหลากหลายทางเพศได้แสดงตัวตนมากขึ้นในสื่อเฉพาะ เช่น นิตยสารของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ การจัดกิจกรรมรณรงค์สร้างความเข้าใจขององค์กรต่างๆ รวมทั้งสื่อสาธารณะได้มีการนำเสนอภาพและข่าวเกี่ยวกับการแต่งงานของคู่รักเพศเดียวกันทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิง ทั้งที่เป็นประชาชนทั่วไปและในกลุ่มผู้มีชื่อเสียง เช่น ดารานักแสดง นักกีฬาทีมชาติ ในหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์อย่างคริกโครม แสดงภาพของการจัดการแต่งงานตามประเพณีทุกขั้นตอนพร้อมทั้งเงินสดทองหมั้นจำนวนมาก ท่ามกลางความยินดีของญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่าย ข่าวสารลักษณะนี้ย่อมเป็นการตอกย้ำ ทำให้เห็นว่าการแต่งงานของบุคคลเพศเดียวกันเกิดขึ้นได้ และได้รับการยอมรับในสังคมอย่างแพร่หลายมากขึ้น

บทส่งท้าย

บทความนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มจำนวนของคนที่มีความหลากหลายทางเพศที่เห็นอยู่ทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่แสดงออกโดยการแต่งตัวข้ามเพศ พฤติกรรม หรือแม้กระทั่งไม่ได้แสดงด้วยรูปลักษณ์ภายนอก แต่มีเพศวิถีที่ต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคมในอดีตที่เราเห็นอยู่ทั่วไปทุกวัน ตามถนนหนทาง ที่สาธารณะ ศูนย์การค้า สถานศึกษา หรือที่ทำงาน รวมทั้งสื่อต่างๆ ไม่ใช่ภาพสะท้อนของการยอมรับความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามยังมีมุมมองในทางบวกคือสังคมไทยมีการยอมรับบุคคลกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น

การหาคำอธิบายความแตกต่างของทัศนคติในบทความนี้เป็นเพียงการทบทวนการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต ควรมีการศึกษาในเชิงลึกต่อไปเกี่ยวกับสังคมไทยว่ามีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อความหลากหลายทางเพศหรือไม่อย่างไร อะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของการยอมรับ ไม่ยอมรับทัศนคติดังกล่าว รวมทั้งความแตกต่างของทัศนคติตามคุณลักษณะของประชากรไทย เช่น เพศ วัย การศึกษา ภูมิภาค ศาสนา ตามผลการศึกษาเชิงปริมาณที่ได้นำเสนอข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554). เพศวิถีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย. ใน สุรีย์พร พันพืง และมาลี สันภูววรรณ (บรรณาธิการ). *ประชากรและสังคม 2554: จุดเปลี่ยนประชากร จุดเปลี่ยนสังคมไทย* (หน้า 43 – 66). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตติมา ภาณุเดชะ, ณัฐยา บุญภักดี, และ ธัญญา ใจดี. (2550). *สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์หัวใจสำคัญของสุขภาพผู้หญิง*. กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์.
- โซเชี่ยลอินทิเกรต (Social Integrated). (2556). *ความแตกต่างของคนหลากหลาย Generation*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558, จาก <http://socialintegrated.com/ความแตกต่างหลากหลาย-generation>
- นรุตม์ ศุภวรรธนะกุล. (ม.ป.ป.). *ในแดนสวรรค์ของ “เพศที่สาม”*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558, จาก <http://midnightuniv.org/ในแดนสวรรค์ของ-เพศที่สาม>
- วิลาสินี พิพิธกุล. (2547). *วาทกรรมเรื่องเพศในหนังสือพิมพ์*. เอกสารประกอบการประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญและคณะทำงานเพื่อบัญญัติศัพท์การนำเสนอข่าวผู้หญิงในสื่อมวลชน, ณ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร, วันที่ 11 กันยายน 2547.
- ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล”. (2557). *สังคมไทยคิดอย่างไรกับเพศที่ 3*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558, จาก http://nidapoll.nida.ac.th/contents-45-2556_เรื่อง_สังคมไทยคิดอย่างไรกับเพศที่_3-68-357-317.html
- อุมรอซิด. (2554). *มุสลิมะฮ์: บทความน่ารู้ เพศที่สาม...ใครสร้าง?* สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2558, จาก <http://www.islammore.com/main/content.php?page=content&category=50&id=2275>
- อุรพงศ์ แพทย์ชชา และสุรภิก ปรางสร. (2555). การนำเสนอความเป็นเพศวิถีผ่านสื่อภาพยนตร์ไทย: ในมิติความเป็นจริงของสังคมไทย. *วารสารนักบริหาร*, 32(4): 147 – 155.
- Chonwilai, S. & Boonmongkon, P. (2012). Key Findings. In Boonmongkon, P. & Jackson, P.A. (Editors). *Thai sex talk* (p.15 – 24). Chiang Mai, Thailand: Mekong Press.
- Horn, S. S. (2006). Heterosexual adolescents’ and young adults’ beliefs and attitudes about homosexuality and gay and lesbian peers. *Cognitive Development*, 21: 420 – 440.
- Jackson, P.A. (1995). Thai Buddhist accounts of male homosexuality and AIDS in the 1980s. *The Australian Journal of Anthropology*, 6(3): 140 – 153.
- _____. (1997). Male homosexuality and transgenderism in the Thai Buddhist tradition. In Leyland, W. (Editor). *Queer dharma: Voices of gay Buddhists Vol. 1* (pp. 55 – 89).
- Jackson, P. A., & Cook, N.M. (1999). *Genders & sexualities in modern Thailand*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Matzner, A. (2001). The Complexities of acceptance: Thai student attitudes towards Kathoey. *Crossroads: An Interdisciplinary Journal of Southeast Asian Studies*, 15(2): 71 – 93.
- Sinnot, M. (2008). The romance of the queer: The sexual and gender norms of Tom and Dee in Thailand. In Martin, F. et al. (Editors). *AsiaPacifiQueer: Rethinking genders and sexualities* (p.131 – 148). Chicago: University of Illinois Press.

ตารางผนวก ก ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อ “ชายทำตัวเป็นหญิง” คุณลักษณะ และปีที่สำรวจ

คุณลักษณะ	พ.ศ. 2551			พ.ศ. 2554		
	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น
<i>เพศ</i>						
ชาย	18.3	59.9	21.8	24.7	53.0	22.3
หญิง	21.3	55.7	23.0	26.3	51.8	21.9
<i>รุ่นวัย</i>						
Gen Y	32.8	39.0	28.2	40.2	32.7	27.1
Gen X	24.5	51.5	24.0	30.0	46.6	23.4
Baby Boomer	16.3	63.0	20.7	21.8	58.1	20.1
Silent gen	10.1	70.9	19.0	12.4	68.6	19.0
<i>สถานภาพสมรส</i>						
โสด	29.4	43.2	27.4	37.1	37.6	25.2
แต่งงาน	19.0	59.3	21.7	24.6	53.6	21.8
หม้าย/หย่า/แยก	15.4	63.8	20.8	20.4	59.1	20.4
<i>การศึกษา</i>						
ไม่ได้เรียน	11.6	66.4	21.9	16.4	58.9	24.7
ประถมศึกษา	16.4	62.6	21.0	21.3	57.9	20.8
สูงกว่าประถมศึกษา	26.7	48.6	24.7	33.2	43.5	23.3
ไม่ทราบ	8.8	56.0	35.2	17.3	44.0	38.7
<i>ศาสนา</i>						
พุทธ	20.8	56.3	22.8	26.5	51.0	22.6
อิสลาม	8.1	74.0	17.9	9.2	78.3	12.5
คริสต์	19.3	58.8	21.9	28.2	56.5	15.3
ไม่ทราบ,ไม่มี	0.0	66.7	33.3	91.7	8.3	0.0
<i>ระดับความเคร่งศาสนา</i>						
น้อย	25.9	54.6	19.5	36.0	36.9	27.1
ปานกลาง	21.0	55.7	23.3	27.3	49.6	23.1
มาก	15.9	63.0	21.1	19.2	62.6	18.2
<i>ภาคที่อยู่อาศัย</i>						
กรุงเทพมหานคร	24.6	47.1	28.4	29.3	45.4	25.3
ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.)	22.1	51.9	26.1	28.3	46.3	25.4
ภาคเหนือ	21.7	56.6	21.7	26.0	52.7	21.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19.0	62.2	18.8	25.8	54.2	20.0
ภาคใต้	13.7	67.0	19.3	18.7	63.2	18.1
<i>เขตที่อยู่อาศัย</i>						
ในเขตเทศบาล	22.1	54.1	23.8	27.5	50.0	22.5
นอกเขตเทศบาล	17.1	62.3	20.7	23.0	55.7	21.3
รวม	20.1	57.3	22.5	25.7	52.2	22.0
(จำนวน)	(5,701)	(16,217)	(6,377)	(6,392)	(12,987)	(5,478)

ตารางผนวก ข ร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อ “หญิงทำตัวเป็นชาย” คุณลักษณะ และปีที่สำรวจ

คุณลักษณะ	พ.ศ. 2551			พ.ศ. 2554		
	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น
<i>เพศ</i>						
ชาย	18.6	59.1	22.3	24.7	53.0	22.3
หญิง	20.9	56.0	23.2	25.9	52.3	21.8
<i>รุ่นวัย</i>						
Gen Y	32.7	38.4	28.9	40.1	33.0	27.0
Gen X	24.1	51.6	24.3	29.6	47.0	23.3
Baby Boomer	16.2	62.9	20.9	21.5	58.4	20.1
Silent gen	9.9	70.8	19.3	12.0	69.0	19.0
<i>สถานภาพสมรส</i>						
โสด	29.2	42.5	28.3	36.7	37.9	25.4
แต่งงาน	18.8	59.3	21.9	24.4	54.0	21.6
หม้าย/หย่า/แยก	15.1	63.8	21.1	20.0	59.5	20.4
<i>การศึกษา</i>						
ไม่ได้เรียน	11.6	66.0	22.3	16.1	59.2	24.7
ประถมศึกษา	16.1	62.7	21.2	21.0	58.3	20.7
สูงกว่าประถมศึกษา	26.6	48.2	25.2	33.0	43.7	23.3
ไม่ทราบ	8.8	58.2	33.0	17.3	44.0	38.7
<i>ศาสนา</i>						
พุทธ	20.7	56.2	23.1	26.2	51.3	22.5
อิสลาม	7.8	73.8	18.5	8.9	79.0	12.1
คริสต์	17.9	59.5	22.6	28.7	55.5	15.8
ไม่ทราบ, ไม่มี	0.0	66.7	33.3	91.7	8.3	0.0
<i>ระดับความเคร่งศาสนา</i>						
น้อย	24.7	54.9	20.3	36.5	36.5	27.0
ปานกลาง	20.9	55.4	23.7	26.9	50.1	23.1
มาก	15.7	63.2	21.1	19.1	62.8	18.0
<i>ภาคที่อยู่อาศัย</i>						
กรุงเทพมหานคร	24.7	46.1	29.2	29.3	45.3	25.4
ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.)	22.2	51.3	26.6	28.5	46.1	25.4
ภาคเหนือ	21.7	56.2	22.1	26.0	52.9	21.1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18.0	63.5	18.5	24.6	55.4	20.0
ภาคใต้	13.7	66.6	19.7	18.2	63.6	18.2
<i>เขตที่อยู่อาศัย</i>						
ในเขตเทศบาล	22.0	53.9	24.1	27.2	50.3	22.5
นอกเขตเทศบาล	16.8	62.4	20.8	22.7	56.0	21.3
รวม	20.0	57.2	22.8	25.4	52.6	22.0
(จำนวน)	(5,649)	(16,186)	(6,460)	(6,322)	(13,070)	(5,465)

ตารางผนวก ค ร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อ “ชายรักร่วมเพศ” คุณลักษณะ และปีที่สำรวจ

คุณลักษณะ	พ.ศ. 2551			พ.ศ. 2554		
	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น
<i>เพศ</i>						
ชาย	8.7	75.9	15.4	13.4	69.1	17.5
หญิง	8.6	75.4	16.0	12.8	69.6	17.7
<i>รุ่นวัย</i>						
Gen Y	15.1	64.0	20.8	23.1	53.7	23.2
Gen X	10.6	72.5	16.9	15.5	66.0	18.5
Baby Boomer	6.7	79.2	14.0	10.4	74.0	15.6
Silent gen	4.0	83.1	12.9	4.4	80.5	15.0
<i>สถานภาพสมรส</i>						
โสด	14.4	65.6	20.0	21.8	57.0	21.2
แต่งงาน	7.8	77.4	14.8	12.0	71.0	17.0
หม้าย/หย่า/แยก	6.2	78.8	15.0	9.6	73.8	16.6
<i>การศึกษา</i>						
ไม่ได้เรียน	3.9	78.8	17.3	6.9	73.3	19.8
ประถมศึกษา	6.5	79.3	14.2	9.8	73.9	16.3
สูงกว่าประถมศึกษา	12.4	69.9	17.6	18.5	62.6	19.0
ไม่ทราบ	4.4	74.7	20.9	2.7	57.3	40.0
<i>ศาสนา</i>						
พุทธ	9.0	74.8	16.2	13.4	68.4	18.1
อิสลาม	2.3	90.1	7.6	3.6	88.7	7.8
คริสต์	10.6	72.1	17.3	15.3	73.7	11.0
ไม่ทราบ, ไม่มี	0.0	100.0	0.0	50.0	50.0	0.0
<i>ระดับความเคร่งศาสนา</i>						
น้อย	11.8	72.9	15.3	21.7	55.5	22.8
ปานกลาง	8.9	74.6	16.5	13.7	67.7	18.6
มาก	6.9	79.5	13.6	9.3	77.0	13.7
<i>ภาคที่อยู่อาศัย</i>						
กรุงเทพมหานคร	12.1	66.9	20.9	19.9	58.0	22.1
ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.)	10.1	70.7	19.2	14.7	63.2	22.0
ภาคเหนือ	8.7	76.2	15.1	12.5	71.4	16.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7.6	80.1	12.2	12.9	72.3	14.8
ภาคใต้	5.7	82.0	12.3	7.8	78.7	13.4
<i>เขตที่อยู่อาศัย</i>						
ในเขตเทศบาล	10.0	73.2	16.8	14.7	67.2	18.1
นอกเขตเทศบาล	6.6	79.3	14.0	10.5	72.7	16.8
รวม	8.7	75.6	15.7	13.0	69.4	17.6
(จำนวน)	(2,452)	(21,393)	(4,450)	(3,238)	(17,248)	(4,371)

ตารางผนวก ง ร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติต่อ “หญิงรักร่วมเพศ” คุณลักษณะ และปีที่สำรวจ

คุณลักษณะ	พ.ศ. 2551			พ.ศ. 2554		
	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น	รับได้	รับไม่ได้	เฉยๆ/ไม่มี ความเห็น
<i>เพศ</i>						
ชาย	9.1	74.7	16.2	13.8	68.3	18.0
หญิง	9.0	74.7	16.3	12.9	69.3	17.8
<i>รุ่นวัย</i>						
Gen Y	15.8	62.3	22.0	23.3	52.9	23.8
Gen X	11.1	71.4	17.5	15.9	65.2	18.9
Baby Boomer	7.0	78.6	14.4	10.5	73.7	15.8
Silent gen	4.1	82.7	13.1	4.5	80.3	15.2
<i>สถานภาพสมรส</i>						
โสด	14.9	64.1	21.0	21.9	56.3	21.8
แต่งงาน	8.2	76.6	15.2	12.2	70.5	17.2
หม้าย/หย่า/แยก	6.5	78.1	15.4	9.9	73.1	17.0
<i>การศึกษา</i>						
ไม่ได้เรียน	4.1	78.4	17.5	7.0	73.0	20.0
ประถมศึกษา	6.8	78.7	14.6	10.0	73.6	16.5
สูงกว่าประถมศึกษา	13.0	68.5	18.5	18.7	61.8	19.4
ไม่ทราบ	3.3	75.8	20.9	2.7	57.3	40.0
<i>ศาสนา</i>						
พุทธ	9.4	73.9	16.7	13.7	67.9	18.5
อิสลาม	2.3	90.1	7.7	3.7	88.9	7.4
คริสต์	11.3	71.4	17.3	14.8	74.2	11.0
ไม่ทราบ,ไม่มี	0.0	100.0	0.0	50.0	50.0	0.0
<i>ระดับความเคร่งศาสนา</i>						
น้อย	11.8	72.0	16.2	21.8	55.3	22.8
ปานกลาง	9.4	73.6	17.1	14.0	67.0	19.0
มาก	7.2	78.9	13.8	9.5	76.7	13.8
<i>ภาคที่อยู่อาศัย</i>						
กรุงเทพมหานคร	12.4	65.2	22.4	20.2	57.6	22.1
ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.)	10.6	69.5	19.9	15.3	62.0	22.8
ภาคเหนือ	9.2	75.1	15.7	12.8	71.0	16.2
<i>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</i>						
ภาคใต้	7.9	79.7	12.4	12.8	72.5	14.7
<i>เขตที่อยู่อาศัย</i>						
ในเขตเทศบาล	10.4	72.3	17.4	14.9	66.7	18.5
นอกเขตเทศบาล	7.0	78.5	14.5	10.8	72.2	17.0
รวม	9.0	74.7	16.3	13.2	68.9	17.9
(จำนวน)	(2,557)	(21,138)	(4,600)	(3,292)	(17,123)	(4,442)